

Steekspel over Joodse angst

Theater Dit is mijn vader, door Ilay den Boer. Gezien 19/3 Festival Cement, Den Bosch. Tournee t/m 9 april. Inf. huisvanbourgondie.nl
●●●●○

Door KESTER FRERIKS

De diepgrijze achterwand oogt onschuldig: het lijkt een ladenkast waarin iemand zijn herinneringen bewaart. Twee acteurs staan op het toneel: een vader, geboren in 1959, en zijn zoon uit 1986. De vader is van gojse origine. De zoon zegt: „Ik ben Joods, want mijn moeder is Joods en in onze traditie gaat het Joods-zijn van moeder op kind over. Alleen van een moeder weet je dat zij je echte moeder is. Bij vaders weet je dat nooit.”

Dit is het begin van een lichtzinnig steekspel dat ontaardt in een aangrijpend conflict tussen de echte vader en de echte zoon. Theatermaker Ilay den Boer brengt zijn voorstelling *Dit is mijn vader* uit op Festival Cement, dat afgelopen week plaats had in Den Bosch. Het festival, met als leveranciers Pro-

ductiehuis Brabant en het Huis van Bourgondië, toont werk van nieuw talent.

De Boer werkt aan een zesluik over zijn Joodse identiteit met als titel *Het Beloofde Feest*. Na *Eet smakelijk* en *Janken en Schieten* is *Dit is mijn vader* de derde aflevering. Nu al is zijn reeks indrukwekkend door de zeldzame combinatie van een persoonlijk verhaal dat universele betekenis heeft.

Na het zien van *Dit is mijn vader* van Ilay den Boer blijkt hoe belangrijk een strakke dramaturgie is. Aanvankelijk lijkt het gesprek tussen vader en zoon over voetbal te gaan. Totdat Ilay zijn vader, Gert, bekent dat hij door zijn voetbalvrienden in elkaar is geslagen: onder de douche in de kleedkamer ontdekken ze dat hij besneden is. Scheldwoorden als „kankerjood” treffen hem. Dan trekt de acteur de ladenkast open. Een lawine van antisemitische voorwerpen, krantenartikelen en zelfs een stuk prikkeldraad uit het concentratiekamp tuimelt tevoorschijn; bord-

jes met opschriften als „Joden niet gewenscht” en „Arbeit macht frei” heeft de zoon verzameld. En een grafsteen besmeurd met hakenkruisen.

De bezetenheid van Ilay den Boer kan niet getemperd worden, al probeert zijn vader dat met zoveel bekommernis. De losse conversatie verandert in een grimmig conflict tussen de eeuwige drang tot verzoening van de quasi-idealistische vader tegenover de felle zoon. Die laatste heeft zich vorgenommen elke vorm van antisemitisme te bestrijden. Hij verwijt zijn vader nergens voor te staan.

In *Dit is mijn vader* toont Ilay den Boer zijn theatertalent op volmaakte wijze. Hij durft zijn persoonlijke obsessies te uiten, en weet daaraan indringende vorm te geven. In het voorgaande *Janken en Schieten* domineerde de kwellende twijfel aan het recht van de Joodse bevolking op de eigen staat Israël. Nu heeft Den Boer een ander aspect van het Joodse thema te pakken: angst.